

Tyrnävän kunnan hyvinvointikertomus 2021

Toimenpiteet ja suunnitelmat

Hyte-perehdytyksiä
tulossa/työn alla:

1. Valtuutettujen perehdytys
2. Hyvinvointiyhdyshenkilöiden perehdytys

TYRNÄVÄN
kunta

- Kunnan tehtävä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen:
tehtävää toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa

- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).
- Tyrnävällä laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty 12.11.2018 ja seuraavan laajan hyvinvointisuunnitelman- ja kertomuksen (2021 - 2025) laadinta on aloitettu valtuustokauden 2021 alkaessa.
- Vuosittaiset raportit laaditaan kesä-elokuussa, jotta niitä voidaan hyödyntää talousarviovalmistelussa ja seuraavan vuoden toiminnan suunnittelussa. Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla, jotka päivittyvät noin kahden vuoden välein. **Tässä vuosikatsauksessa arvioidaan vuoden 2020-2021 (2.8. 2021 saakka) tehtyjä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä ja tarkennetaan 2021 loppuvuoden hyvinvointisuunnitelmia sekä valitaan vuoden 2022 hyvinvoinnin painopistealueet.**

Kurkistus edelliseen valtuustokauteen:

Tyrnävän kunnan hyvinvoinnin edistämisen pääteemoiksi on laajassa hyvinvointikertomuksessa (2017-2020) valittu:

- osallisuuden lisääminen
- osaamisen ja kulttuurin edistäminen
- elinvoiman lisääminen
- elinympäristön kehittäminen hyvinvointia tukevaksi
- paikallisen identiteetin ja demokratian vahvistaminen
- kunnan strategian päivitys, hyvinvointinäkökulma keskeisessä roolissa
- perhekeskus toiminnan käynnistäminen
- valmistautuminen sote- ja maakuntauudistukseen
- viestinnän tehostaminen- hyte- näkökulma mukaan kunnan viestintään

Tilannekuvaus/avainlukuja 2020-2021

- Tyrnävän kunnan väkiluku on 6603 (Sotkanet, 2020), joten laskua vuodesta 2019 (väkiluku 6637) on tapahtunut -0,51 prosenttia.
- 0 - 6 vuotiaiden osuus (11,8%) väestöstä on jatkanut laskuaan edelleen vuodesta 2019 vuoteen 2020. Tyrnävällä muutosta on tapahtunut tarkastelujaksolla -7,09 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla -3,75 prosenttia.
- 7-15 vuotiaiden % osuus väestöstä on jatkanut nousuaan hiukan myös vuosien 2019-2020 välisenä aikana. Vuonna 2020 7-15 vuotiaita oli 20,7 prosenttia väestöstä ja vuonna 2021 20,9.
- Vuosien 2019 - 2020 välisenä aikana yksinhuoltajaperheiden lukumäärä on kasvanut (9,30%) ja puolestaan lapsiperheiden lukumäärä on vähentynyt (-0.95). Valtakunnallisella tasolla yksinhuoltajaperheiden lukumäärä (14,10%) on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin muualla maassa (23,30%) sekä lapsiperheitä on edelleen todella paljon (51,9%). Koko maan vastaava luku oli 37,90%:ia.
- Lapsien pienituloisuusaste (2019) on Tyrnävällä korkeampi (20,6%) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (14,70%) ja koko maassa keskimäärin (12,40).
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu kevään ja syksyn 2020 aikana. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteiksi nousivat etenkin: tyttöjen kokemus keskinkertainen tai huono terveydentila, nuorten yksinäisyys, nuuskan käyttö, kannabiksen helppo saatavuus, henkinen ja fyysinen väkivalta ja seksuaalinen häirintä.
- Tulevina vuosina iäkkäiden palveluita tarvitsevien määrää tulee kasvamaan huomattavasti ja etenkin kotihoidon tarve lisääntyy.

Tilannekuvaus/avainlukuja 2020-2021

- Työttömyysaste on ollut korkeimmillaan touko- ja kesäkuussa 2020 (12,8% ja 13,4%). Vastaavat luvut Pohjois-pohjanmaalla ovat 16,4% ja 16,2%:ia.
- Työttömyysaste on lähtenyt laskuun pikkuhiljaa vuoden 2021 huhti- ja toukokuun aikana, kun koronasta johtuvia lomautuksia etenkin majoitus- ja ravitsemusalalla on pystytty päättämään. Toukokuussa työttömyysprosentti oli Tyrnävällä 7,7 ja Pohjois-Pohjanmaalla 11,4.
- Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuissa työttömyyden vähentyminen ei ole vielä näkynyt. Kuntaosuusmaksut ovat edelleen korkeat, sillä etenkin pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt.
- Työllisyyden kuntakokeilun asiakastyö pääsi käynnistymään pienen myöhästymisen jälkeen 1.3.2021. Kokeiluihin siirtyivät kokeilualueilla kaikki ne työttömät, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat.
- Tyrnävällä kuntakokeiluun siirtyi 185 työnhakijaa, joista pitkäaikaistyöttömiä on 45, rakennetyöttömiä 69, vieraskielisiä 8 ja alle 30-vuotiaita 71.
- Työttömien aktivointiaste kuntakokeilussa oli maaliskuussa 2021 27,3% ja huhtikuussa 33%:ia.
- Aloittaneita yrityksiä (2019) on ollut Tyrnävällä enemmän kuin lopettaneita. Tarkasteltaessa seitsemää viimeistä tilastovuotta kunnassa on aloittanut enemmän yrityksiä kuin lopettanut.

Tilannekuvaus/avainlukuja 2020-2021

- Kunnan asukkaiden koulutustaso onkin kasvanut tasaisesti viime vuosien aikana.
- Vuonna 2018 Tyrnävän kunnan koulutustasomittain on ollut 342,36 ja vuonna 2019 346,9. Pohjois-Pohjanmaalla koulutustasomittain oli vuonna 2019 381,3 ja koko maassa 379,7.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä taittui laskuun muutosprosentin ollessa -38,60. Tilanne on paras lähikunnista sekä parempi kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja valtakunnassa keskimäärin.
- Koulupudokkaita Tyrnävällä ei ollut vuonna 2021. Moni oppilas jäi ilman opiskelupaikkaa ensin yhteishaussa, mutta ovat jatkuvien hakujen kautta sijoittuneet jatko-opintoihin.
- Valtakunnalliseen tasoon verrattuna Tyrnävällä on edelleen turvallista asua, vaikka omaisuusrikokset ja henkilön terveyteen liittyvät rikokset ovat lisääntyneen jonkin verran.
- Kuolemaan johtaneita liikenneonnettomuuksia on ollut 0 kpl:ta vuonna 2020.
- Keväällä 2020 alkaneella koronaepidemiolla on kauaskantoiset seuraukset kuntatalouteen, vaikka valtion osuudet nousivat merkittävästi vuoden 2020 aikana korvaamaan verotulojen menetystä ja kulujen kasvua.
- Vuosikate on noussut reilusti positiiviseksi vuosien 2019 - 2020 välisenä aikana ja näin ollen vuosikate riitti kattamaan poistot. Kuitenkin jo ennen koronaa kuntien menojen arvioitiin kasvavan tulevina vuosina 3-4 prosentin tahtia.

Hyvinvointia ympäristöstä

- Linja-autojen päätepysäkki on valmistunut Kuulammen koulun välittömään läheisyyteen
- Nuotiopaikka Seppälän alueelle toteutettu
- Koko kuntaa koskeva kävelyn ja pyöräilyn verkkoselvityksen on valmistunut
- Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteenä korjattu Pikkaralantien ja Murrontien risteysjärjestelyt
- Tyrnävän yleisurheilukenttäalueen saneeraussuunnitelmat ovat valmistuneet
- Kotimetsän leikkipuiston saneeraus on suunnittelussa. Saneeraus pyritään toteuttamaan vuoden 2021 aikana
- Katuvalaistusta uusitaan vuosittain led valaisimiksi. Murron pohjoisosan valaistus uusittu 2021
- Puistoja ja yleisiä alueita hoidetaan laadittujen hoitoluokitusten mukaisesti
- Jokivarren raivauksia suoritetaan kunnan omistamilla maa- ja kaava-alueilla tarpeen mukaan.
- Tyrnävän kuntakeskusalueella on suunnitteluvaiheessa Vanhatien saneeraus välillä Kunnankuja-Meijerikatu. Hankkeella pyritään parantamaan keskusta-alueen liikenneturvallisuutta sekä viihtyisyyttä

Puistotyönjohtaja Annika Hyttinen: Aloitin toukokuussa (2021) vakituksena puistotyönjohtajana Tyrnävän kunnalla. Tavoitteeni on saada viheralueista ja leikkipuistoista viihtyisiä ja kuntalaisten hyvinvointia palvelevia sekä tuoda jatkuvuutta alueiden kehittämiseen pitkällä aikavälillä. Kesäaikaan ohjaan työntekijöitä viheralueiden hoitotöissä sekä kesäkukkien hoitamisessa. Talvella suunnittelen ja kehitän viheralueita ja tulevan kesän töitä.

Hyvinvointia ravitsemuksella

- Koulujen ja päiväkotien lapset osallistuivat ruokalistasuunnitteluun toiveruokapäivän merkeissä. Ruokalistan suosikkiruokia valmistettiin erillisenä toiveruokapäivänä.
- Salaattipöydässä ja lämpimänä lisäkkeenä lisättiin kasvisten ja vihannesten tarjoamista komponentteina.
- Hedelmätuen avulla lisättiin kotimaisten marjojen sekä kauden hedelmien tarjoamista lounaalla.
- Koronasta johtuvan etäopiskelun aikana etäopiskelijoille on mahdollistettu kotiateriapaketti.
- Asiakasviestinnän kautta tuotiin lähialueen raaka-aineita tunnetuksi. Vuonna 2020 kaikista elintarvikeostoista 88,6 % oli kotimaisia.
- Ruokalistasuunnittelussa on otettu huomioon eri ikäryhmien toiveet ja tarpeet, ravitsemussuositukset sekä järjestetty erilaisia teemoja esimerkiksi Lähiruokapäivä, Kansainvälinen koulumaitopäivä, Leipäviikko, Vilkas Viikko -teema suomalaisen ruuan arvostuksesta sekä otettu huomioon juhlapyhät.
- Kasvisruokapäivää vietettiin kerran viikossa kouluissa ja päiväkodeissa. Lisäksi kasvisruokaa on päivittäin tarjolla kaikille halukkaille.

Hyvinvointia varhaiskasvatuksessa

- Tyrnävällä on järjestetty varhaiskasvatusta päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa perheiden tarpeiden mukaisessa laajuudessa.
- Kunta on tukenut yksityisessä päiväkodissa olevan lapsen varhaiskasvatusta palvelusetelillä.
- Yksityisessä perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatusta kunta on tukenut yksityishoidontuella ja yksityishoidontuen kuntalisällä.
- Lakisääteisen varhaiskasvatuksen lisäksi on järjestetty avointa varhaiskasvatustoimintaa Temmeksellä, Murrossa ja kirkonkylällä.
- Varhaiskasvatuspalveluilla tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista, mahdollistetaan vanhempien työssäkäynti ja opiskelu sekä tuetaan perheiden arjen hyvinvointia sekä jaksamista eri tilanteissa.
- Vanhempien kanssa käydään päivittäin keskustelua lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Jokaisen varhaiskasvatuksen piirissä olleen lapsen vanhemman/huoltajan kanssa on käyty vasu-keskustelu. Lapset puheeksi -keskustelumahdollisuus on tarjottu kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten vanhemmille. Keskustelut on toteutettu poikkeusoloista johtuen pääsääntöisesti etäyhteydellä.

Hyvinvointia varhaiskasvatuksessa

- Varhaiskasvatuspäivän aikana lapsilla on turvallinen ja terveellinen kasvuympäristö.
- Lapsille tarjotaan terveellinen ja monipuolinen ruoka sekä opetetaan terveellisiä elämäntapoja (ravinto ja hygienia) ja kestäväää kehitystä (kierrätys ja energian säästö). Lapsille on opetettu liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita. Lasten kanssa on tutustuttu kotiseutuun retkeilemällä ja liikkumalla luonnossa ja lähiympäristössä sekä vierailtu mm. kirjastossa ja museoalueella.
- Poikkeustilanteesta johtuen varhaiskasvatuksessa ei ole järjestetty vanhempainiltoja eikä koko perheille suunnattuja tapahtumia. Näiden sijaan päiväkotien piha-alueille on koottu toimintapisteitä ja taidenäyttelyjä, joihin perheet ovat voineet tutustua varhaiskasvatuspäivän jälkeen.
- Lapsen kehityksen ja oppimisen moniammatillista yhteistyötä on tehty eri toimijoiden kanssa lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi (neuvola, terapeutit, sosiaali- ja terveystalvelut, kulttuuritoimi, koulut, seurakunta).

Hyvinvointia koulutuksella- alakoulu

Oppilaat ja arkityö ala-asteella

- Turvallinen fyysinen oppimisympäristö,
- Kiva-tunnit, koulukiusaamisen puuttuminen matalalla kynnyksellä,
- Mok-viikot
- Kirjavinkkauksia kirjaston toimesta
- Koulupoliisin vierailu 4:s luokkalaisille
- Arvotyö

Oppilashuolto

- koulujen oppilashuoltoryhmien toiminta
- kuraattorin tunnit, tunne- ja kaveritaidot

Kerhot:

- Kuvataidekerho, tekninen kerho, tyttöjen ja poikien liikuntakerho, lautapelikerho

Tapahtumat:

- Marjapäivä, luontopäivä
- Laskiaistapahtuma, talviliikuntapäivä, uimahallikäynnit, kevätretket (korona huomioon ottaen)
- Team Rynkeby -tempaus
- Tonnin tempaus hiihto/kävely tapahtuma
- Olympialaiset,
- Talent,
- Käden taidot näyttely; Iloa, valoa ja onnen kuvia ikkunoissa ja lasikäytävillä toukokuu 2021 myös perheille avoin.
- Virtuaaliset TaikaPetteri vierailut toukokuussa 2021.
- Oppilaskunta:
- Oppilaskunnan hallituksen jäsenet valittu äänestämällä
- Jäsenet tuoneet aktiivisesti ideoita mitä voidaan tehdä
- Erilaisia tempauksia: jouluovitapahtuma, ystävänpäiväovi tervehdykset, luistelukisat, oppilaskunnan edustus ruokalapalaverissa

Hyvinvointia koulutuksella- yläkoulu

- Oppilaat ja arkityö yläasteella:

- KiVa -tunnit 4krt/ lukuvuosi 7. luokkalaisille, joissa keskitytty mm. ryhmäytymiseen, kiusaamisen taustoihin, tunnistamiseen ja puuttumiseen.
- 8. ja 9. luokkalaisilla erityisenä painopistealueena yksinäisyyden torjuminen ja kunnioittava kohtaaminen. Aiheeseen keskittyvät luokanohjaajatunnit syksyllä 16.10.2020 ja keväällä 5.2.2021
- Unelmien koulupäivä 16.10.2020: Oppilaiden itse suunnittelema koulupäivä.
- Kodin ja koulun välinen yhteistyö: lapset puheeksi keskustelut (7.lk), vanhempainvartit (8.lk) ja kehityskeskustelut (9.lk). Tiivis yhteistyö kotikoulu - foorumin kanssa ja foorumin tapahtumista tiedottaminen. 7. luokkien vanhempien ryhmäytymisiltä 15.9.2020 ja valinnaisainevanhempainilta 4.2.2021 (etä). Tulevien 7. luokkien vanhempainilta 4.5.2021 (etä) ja 9.lk yhteishakuvanhempainilta 2.12.2020 (etä).
- MOK (monialaiset oppimiskokonaisuudet) 7. luokilla aaltoliike, 8.lk terveellinen elämä ja 9.lk työelämä
- Kerhot: herkkukerho, bändikerho ja jumppakerho (jäivät tauolle koronarajoitusten ajaksi). Sählykerhoihin ei tullut tarpeeksi osallistujia.
- Erilaisten teemojen ja projektien toteutus arjessa esim. Uutisten viikko 1-5.2.2021.
- Turvallisuuskävely oppilaille järjestetään joka syksy ja poistumisharjoituksia pidetään kaksi kertaa lukuvuodessa.
- Liikuntapäivä 1.6.2021
- Kaikkia oppilaita on osallistutettu mm. päivätyökeräyksen kohteen valinnassa (äänestys), koulun sääntöjen uudistamisessa ja unelmien koulupäivän suunnittelussa. Oppilaat ovat vastanneet useisiin kunnan ja muiden toimijoiden kyselyihin ja 8. ja 9. luokkalaiset osallistuivat THL:n kouluterveyskyselyyn.

Hyvinvointia koulutuksella- yläkoulu

Vierailijoita ja vierailuja

- Harrastusinfo 28.8.2020, jossa mm. urheiluseurat, vapaa-aikatoimi ja 4H kävivät kertomassa harrastusmahdollisuuksista.
- Yrittäjäyysluokka osallistui yrittäjäyysjuoksuun 8.9.2020
- 8. luokkien NouHätä -turvataitokampanja ja alkusammutuskoulutus keväällä.
- 8. luokkien Monimuotoinen metsä -päivä yhteistyössä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa syksyllä
- 8. luokkien Taidetestaaja-reissut Oulun Taidemuseolle.
- Päihdekasvatus: etsivä nuorisotyöntekijän pitämä oppitunti 7. luokkalaisille ja räppäri Sanan päihdeaiheinen luento etänä 5.11.2020. Illalla huoltajille etänä Sanan luento.
- 9. luokkien yrityskylävierailut vko 7.
- Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia vierailijoita mm.: kirjailija Magdalena Hai 2.12.2020 ja Onnen manifesti 29.4.2021. Kulttuuripäivä 2.6.2021.
- Historian syventävien vierailu kirjastolle vko 45
- Yhteistyö seurakunnan kanssa mm. aamunavaukset erikseen joka luokka-asteelle ajankohtaisesta teemasta
- Ajokortti työelämään -koulutus 9. luokille 18.5.2021
- Johtava lääkäri kävi kertomassa kaikille oppilaille koronasta ja vaadituista suojatoimenpiteistä 9.2.2021
- Poliisin vierailu kaikille luokille 6.4.2021
- Koronatilanteen vuoksi peruuntui mm. 9.lk teatteripäivä 29.9. ja 6.10.2020 ja useampia vierailuja (esim. luokkaretket ja 7.lk lintu- ja kulttuuriretki), perunamarkkinoille osallistuminen ja joitakin vanhempainiltoja. Kevääksi oli suunniteltu nk. päihdekävely huoltajille, mikä jäi pandemian takia.
- Liikenneturvan virtuaalivierailu (mopoilusta) jopoluokka
- Jopoluokan vierailut ja leirikoulu peruuntuivat koronan takia.

Hyvinvointia koulutuksella- yläkoulu

Tukioppilaat:

- Ryhmytymispäivä seiskoille Liisanlinnassa (27.8.2020)
- Tapahtumia: koulurauhan julistus (26.8.2020), ökötyt salissa, jouluihin kummitunti seiskoille (16.12.2020), ystävyysviikon päivittäiset tempaukset, välituntibingo, vanhusten pääsiäismunien piilotus ja muita pääsiäisyllätyksiä.
- Tukioppilaat kävivät pitämässä oppitunnin 6.luokkalaisille kiusaamisesta Rantaroustissa.
- Tukioppilaiden ja luottamusoppilaiden retki Ouluun (31.5.2021).

Oppilaskunta:

- luottamusoppilaat ja oppilaskunnan hallituksen jäsenet on valittu äänestyksellä
- Yleiskokouksessa oppilaat saivat esittää toiveita ja ideoita (26.8.2020)
- Erilaisia tempauksia ja kilpailuja: jätteettömyyskampanja (vko 46), SmokeFree (päihitteettömyys), turnaukset (mm. norsupallo), leikkimieliset luokkakisat, Awards-gaala (3.6.2021), teemaviikko & pukeutumiskilpailut (vko 42), jouluihin piirustuskilpailu, lumiveistoskilpailu, joulujuhlan terveiset ja visa.
- Päivätyökeräys (14.5.2021)

Hyvinvointia koulutuksella- yläkoulu

Oppilashuolto:

Kouluterveydenhuolto: 8. ja 9.luokkalaisten terveystarkastukset toteutuivat suunnitellusti, mutta 7. luokan terveystarkastukset jäivät tekemättä koronatilanteen takia.

Kouluterveydenhoitaja oli useasti tartuntatautivastaanotolla ja koronarokotuksissa terveyskeskuksessa, joten vastaanottoa koululla oli normaalia paljon vähemmän. Laajaan terveystarkastukseen kuuluvat MOVE-mittaukset tuleville 8. luokkalaisille järjestettiin viikolla 21.

Yhteisöllinen moniammatillinen oppilashuoltoryhmä kokoontui säännöllisesti.

- Oppilaiden kuuleminen 19.11.2020.
- Oppilashuoltoryhmää työllisti erityisesti mielenterveyteen ja jaksamiseen liittyvät asiat. Poissaolot lisääntyivät merkittävästi sekä koronan että yleistyneen epämääräisen ahdistuneisuuden vuoksi. Päihde- ja lääkekokeilut näkyivät pienellä osalla oppilaista avoimempana ja myönteisenä suhtautumisena. Huume-epäilyjä ja testaukseen ohjauksia oli edellisiä lukukausia enemmän.
- Koulutsemppari Eeva Ylitalo aloitti toimintansa koulunkäynnin tukea (mm. poissaolojen vuoksi) tarvitsevien oppilaiden parissa, noin 7h/vko

Hyvinvoinnin edistäminen sosiaali- ja terveyspalveluissa

- Sosiaali- ja terveysosasto on osallistunut aktiivisesti käynnissä olevaan maakunnan soteorganisaatioiden yhteiseen integraatiohankkeeseen (POPsoite) ja soteuudistuksen valmisteluun samalla kehittäen rajapintapalveluja yhteisesti hyvinvointiosaston kanssa.
- Kuntalaisten hyvinvointitietoisuutta tuetaan asiakaskontakteissa niin, että kuntalaisella on riittävästi tietoa terveellisistä elintavoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä ja niiden vaikutuksista siten, että hänen on mahdollista tehdä terveyttä edistäviä valintoja. Toimenpiteinä ovat mm. elintapojen puheeksi otto ja elintapaohjaus terveyspalveluissa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö organisoii koulutuksia ja yhteistyötä elintapaohjaukseen liittyen.
- Terveyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden yhteistyötä on kehitetty sopimalla käytänteistä, miten perheitä saadaan tarvittaessa tuettua nopeasti. Kuntalaisaloitteen pohjalta aloitettiin lastenneuvolatoiminnan järjestäminen Temmeksen lisäksi Murrossa syyskuussa 2020. Perheiden ja vanhemmuuden tuen tarve on edelleen kasvanut. Sosiaalipalveluissa pilotoidaan syksyn 2021 aikana vauvaperheille tarkoitettua vertaisryhmätoimintaa. Lisäksi ryhmätoimintaa järjestettiin nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.
- Kevästä 2020 alkaen sosiaali- ja mutta erityisesti terveyspalveluissa on merkittävänä tehtävänä ollut koronaepidemian hoitaminen. Terveyspalveluissa on siirretty henkilöstöresurssia tartuntatautivastaanotolle, näytteidenottoon, tartuntojen jäljittämiseen ja rokotuksiin. Rokotuksia varten perustettiin erillinen puhelinlinja. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ryhmätoimintoja on käynnistetty asteittain koronatilanteen niin salliessa. Kuntalaisia tiedotetaan koronatilanteeseen liittyvistä asioista ajantasaisesti.

Hyvinvoinnin edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstö on työ- ja elinkeinosuunnittelijan ja elinvoimatoimen toimijoiden ohella ollut hyvinvointitapahtumien pääjärjestäjiä.
- Yhdessä tekemistä, liikuntatarjonnan esittelyä, valoa talven keskelle ja kulttuurisia sisältöjä verkkoalustalla sisältäneet viisi hyvinvointitapahtumaa toimintakaudella 2020-2021: lisäsivät osallisuuden kokemuksia sekä edistivät kulttuuria.
- Tapahtumilla saatiin uusia yleisöjä, tavoitettiin uusia kohderyhmiä.
- Koronapandemian aiheuttamat sulut ja rajoitukset tosin peruuttivat kymmeniä tapahtumia. Hyvinvointitapahtumiksi voitaisiin laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella 2020-2021 toteutui siis vain noin 40 kpl.

Hyvinvoinnin edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

- Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia käyntejä on suuntautunut niin kirjastoihin kuin muihin kulttuurilaitoksiin ja -kohteisiin niin Tyrnävällä kuin, maakunnan keskukseenkin.
- Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen on ajankohtaista toiminta-aikana 2021-2022.
- Kulttuuritoimi on mukana järjestämässä suurta osaa kunnan tapahtumista. Lisäksi kulttuuritoimi koordinoi kulttuurikasvatussuunnitelman päivitystyötä, Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen osallistumista ja on mukana erilaisissa matkailun edistämiseen liittyvissä toimenpiteissä sekä Nahkurin peruskorjaushankkeen valmistelu- ja edistämistyössä.

Kirjastopalvelut

- Kirjastolaki velvoittaa kunnan järjestämään osallistumisen, elinikäisen oppimisen ja kulttuurin kokemisenkin mahdollisuuksia kirjastoissa. Koronarajoitukset vaikuttivat kuitenkin Tyrnävän kirjastojen toimintaa toimivuonna 2020-2021 ja kirjastoissa oli kävijärajoituksia joulukuusta 2020 toukokuulle 2021. Tuona aikana ei suuria yleisötapahtumia tai kokoontumisia voitu järjestää. Kirjastot palvelivat muutoin lähes normaalisti ja monia tapahtumia järjestettiin virtuaalisesti.
- Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta kokoonnuttiin lokakuussa 2020 eri alojen kumppaneiden kanssa pohtimaan toimenpiteitä lukemisen edistämiseksi Tyrnävän kunnassa tulevana toimivuonna, seuraava kokous järjestetään syksyllä 2021.
- "Kirjailijavierailuille lukuinto lakeuden lapsille ja nuorille" -hankkeen puitteissa järjestettiin virtuaalisia kirjailijavierailuja. Ensimmäinen joulukuussa 2020 7.-8.lk oppilaille, vierailijana kirjailija Magdalena Hai ja toinen huhtikuussa 2021 3.-4. lk. oppilaille, vierailijana kirjailija Veera Salmi.
- "Toimintamallit kuntoon" -hankkeessa on tavoitteen mukaisesti valmisteltu kaikki koululuokat kattava Kirjastopolku, joka on myös lisätty kunnan opetussuunnitelman liitteeksi. Hankkeen aikana on tehty lastenneuvolan kanssa yhteistyössä Satupassi, joka on suunnattu 4-5 vuotiaille ja heidän vanhemmilleen. Lukutunnit vanhuksille ovat myös olleet kokeilussa ja tähän toimintaan on yhteistyökummaniksi tulossa seurakunta. Hankkeen puitteissa järjestettiin heinäkuussa hyvää palautetta saaneet Runopolut Tyrnävän eri kylille.
- "Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen Tyrnävän kunnassa" -hankkeessa järjestettiin helmi-toukokuussa satutuokioita Tyrnävän kunnan Youtube-kanavan kautta sekä kirjavinkkaustuokioita etänä kaikille Tyrnävän 1.luokkalaisille. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin "Lukemisen tärkeys ja lukutaidon tukeminen varhaiskasvatuksessa" -luento. Touko-kesäkuussa Meijerialueen puistossa oli nähtävillä Satupolku. Toukokuussa järjestettiin myös satutuokiot esikoululaisille teemana koulun aloitus.
- Perhepäivähoitajien tiistait olivat myös katkolla koronarajoitusten vuoksi, mutta tilalle järjestettiin kunnan Youtube-kanavalla Sointupajan muskarivideot: Ystävä -muskari (helmikuussa) ja Kevät -muskari (maaliskuussa).

Nuorisopalvelut

- Perusnuorisotyössä kohdattiin suurin osa perusnuorisotyön piirissä olevista kuntalaisista. Nuorisotyötä toteutettiin nuorisotilatoiminnan, koulunuorisotyön, erilaisten tapahtumien, aktiviteettien, retkien, ohjaus- ja neuvontatyön, jalkautuvan nuorisotyön sekä verkkonuorisotyön keinoin. Joulukuun (2020) ja tammikuun (2021) nuorisotilatoiminta oli keskeytettynä koronatilanteen vuoksi. Sinä aikana kuitenkin toteutettiin jalkautuvaa nuorisotyötä ja verkkonuorisotyötä. Nuorisotilatoimintaa toteutettiin kolmessa eri taajamassa (Kirkonkylä, Murto ja Temmes), joissa kohtaamisia oli yhteensä 1315.
- Tammikuussa 2021 aloitimme Nuorisotyötä yhteisöllisessä ympäristössä nimisen hankkeen, jonka hanketyöntekijä toimi osittain perusnuorisotyön parissa sekä Kuulammen koululla. Hanketyöntekijä oli Kuulammen koululla kevään aikana 1–3 päivänä viikossa (yht. n. 50 kertaa) ja kohtaamisia oli päivää kohden keskimäärin noin 20 kpl.
- Kansainvälisyystoiminnan edistämiseksi Tyrnävän kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut on yhdessä Nousevan Rannikkoseudun kanssa hakenut EU-hanketta vapaaehtoisten Solidaarisuusjoukkojen osallistujien saamiseksi vapaaehtoistyöhön Tyrnävälle. Hanke on saanut myönteisen päätöksen, ja vapaaehtoiset eurooppalaiset nuoret saapuvat Tyrnävälle syyskuussa 2021.
- Nuorille tarjottiin vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tyrnävän historian toisen nuorisovaltuuston toimintakausi on päättymässä ja uudet nuorisovaalit järjestetään syksyllä 2021. Tyrnävän nuorisovaltuustolla on edustajat myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisessa nuorisovaltuustossa. Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuuston ensimmäistä toimintakautta tukee POPNUVA - nuoret osallisiksi ja vaikuttajiksi -hanke, jota hallinnoi Pohjois-Pohjanmaan liitto ja toteuttaa Tyrnävän kunta.

Nuorisopalvelut

- Etsivä nuorisotyö tavoitti elokuun 2020 ja elokuun 2021 välillä noin 40 nuorta, jotka ovat tarvinneet ohjausta ja neuvontaa eri palveluiden piiriin. Nuoret tarvitsivat tukea sekä ohjausta erilaisissa opiskeluun, työllisyyteen ja elämäntaitoihin liittyvissä asioissa. Nuorten tavoittaminen korona-aikana on jonkin verran vaikeutunut. Nuoria on tavattu etsivän toimistolla, sekä eri sovelluksia käyttäen (mm. discord.) Keväällä 2020 koronaepidemian vuoksi lopetetut kahvitustuokiot Kuulammen koululla jatkuivat piha-alueella syksyllä satunnaisesti. Tiedottamista on jatkettu etsivän toimesta sosiaalisen median kautta. Syksyllä 2020 tiedottamisen osalta korostui vahvasti nuorten päihteidenkäyttöön liittyvä problematiikka. Yhteistyötä on jatkettu aikuissosiaalityön, työpajan, työ- ja elinkeinosuunnittelijan, nuorisotyön, mielenterveyspalveluiden sekä oppilaitosten kanssa. Matalan kynnyksen toiminnat (Koivula-kahvit ja liikuntavuoro) on saatu juurrutettua toimintaan kohtuullisen hyvin. Jalkautuvaa työtä on lisätty ja tullaan lisäämään nuorten tavoittamiseksi ja toiminnan tunnetuksi tekemiseksi.
- Sivistys- ja hyvinvointiosaston alaisuudessa toimivat nuorten työpaja ja starttipaja ovat valmentaneet kuluneen 2021 aikana tähän mennessä 22 nuorta. Toimintaan osallistuneet nuoret ovat työmarkkinoiden, sekä opiskelun suhteen haasteellisessa elämäntilanteessa. Heille järjestetyllä toiminnalla on tuettu heidän itsetuntonsa, sekä elämäntilanteensa hallintaan liittyvien tietojen ja taitojen kehittymistä. Toiminnan kautta työpajalaiset ovat löytäneet omia kykyjään ja vahvuuksiaan, jolloin heidän motivaationsa omaan elämäänsä ja tulevaisuuteensa ovat kasvaneet.
- Tähän saakka toiminnassa mukana olleista nuorista tutkintotavoitteiseen opiskeluun on sijoittunut kaksi nuorta Valmentavaan koulutukseen yksi nuori, työllistävään koulutukseen yksi nuori, työelämään yksi nuori. omilleen toiselle paikkakunnalle on muuttanut kaksi nuorta. Kaksi nuorista on opiskellut työpajan aikana. Työkokeilussa on ollut yksi nuori ja ammatillisessa kuntoutusselvityksessä on ollut kaksi nuorta. Yksi nuorista on siirtynyt muihin palveluihin ja loput ovat jatkaneet pajalla. Arvion mukaan vuoden loppuun mennessä nuoria on ollut toiminnassamme 25 henkilöä.
- Työpajalaisten toimintakyvyn kehittymisen seurannan tukena on käytössä kykyviisari-työkalu. Kaikki pajajakson päättäneet nuoret ovat täyttäneet valtakunnallisesti yhtenäisen sosiaalisen vahvistamisen kyselyn, jonka tulosten perusteella Tyrnävän pajan toiminta on kiitettävällä tasolla.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen yhteistyö

- Liikuntatoimi on tehnyt yhteistyötä mm. Pohjois-Suomen liikunnan, nuoriso-, kulttuuri-, sosiaali- ja ympäristöosaston kanssa sekä urheiluseurojen, kansalaisopiston, 4H:n, MML:n, kyläyhdistyksien, Lakeuden Palveluyhdistyksen, seurakunnan, Tyrnävän yrittäjien ja eri yritysten kanssa järjestämällä urheilukouluja, erilaisia tapahtumia, pelivuoroja ja seuratapaamisia sekä ohjattua liikuntaa.
- Tyrnävän kunnalla on oma Liikkuva kunta -ohjelma. Liikuntatoimi/hyvinvointitiimi on mukana yhdistyksistä hyvinvointihankkeessa 2020-2021 sekä Vertaistervarit -hankkeessa.

Liikuntapalvelut

Hyvinvointitapahtumia järjestetään/ järjestetty/kunta ollut mukana:

- Pysyvä muutos pienryhmävalmennus 12 krt 24.1-10.4.2021 etänä (yhteistyössä Moving Tyrnävä)
- Kunnon mummola -tapahtuma Temmeksellä ja kirkonkylällä 18.11.2020. Puristusvoima- ja tasapainomittauksia 14kpl:ta sekä liikuntaneuvontaa 14 krt
- Perhe-elokuva tapahtuma 3.10.2020 (yhteistyössä MLL)
- Lasten teatteri Laulava karhu 27.9.2020 (yhteistyössä kulttuuritoimi ja Hiutale)
- Frisbee golf kunnanmestaruuskisat 5.9.2020
- Tour de kids pyöräilytapahtuma 15.8.2020
- Muista Hyvinvointisi! -kiertue 24.8.2021 (yhteistyössä Pohjoispohjanmaan liikunta ja urheilu ry)
- Kunnon mummola -tapahtuma 24.8.2021 kirkonkylällä: inbody-mittauksia noin 30kpl:ta, puristusvoima- ja tasapainomittauksia 22kpl:ta sekä liikuntaneuvontaa /palautetta 22kpl:ta.
- Yleisurheilun kunnanmestaruuskisat 24.8.2021
- Kesän 2021 urheilu- ja uimakoulut toteutuivat suunnitellusti. Pesäpallokerho on kerran viikossa ja yleisurheilukoulut
- 2 krt viikossa, jonka järjestää Limingan Niittomiehet. Jalkapallokoulu 2 krt viikossa toteutui kesäkuun ajan.
- Senioreiden voima ja tasapaino ryhmiä syyskuusta 2020- toukokuun loppuun 2021 ollut 4krt viikossa korona tilanteen salliessa ja kesällä 2 krt viikossa kesäkuun ajan. Yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa on yli 65-vuotiaille uimahallikortti (55€/vuosi) Kempeleen Zimmariin.
- Liikuntaryhmien tarjonta eri ikäryhmille on hyvä. Liikuntaneuvontaa on annettu aina tarvittaessa. Kunnan omia Liikkuva aikuinen (KKI) ryhmiä 6 / vko, muiden toimijoiden järjestämiä aikuisten ryhmiä 31/vko ja lasten ryhmiä 36/vko.

Liikuntapalvelut

- Tyrnävän seuratoiminta vuonna 2020
- Avustuksien tuella seurat järjestivät 2020 yhteensä 1936 harjoitusta, joihin osallistui 23601 henkeä.

Seura	Juniorit	Juniorit	Aikuiset	Aikuiset	Yhteensä	Yhteensä
	osallistujat	harjoitukset	harjoitukset	osallistujat	Harjoitukset	Osallistujat
TyTe	6 791	666	365	3 520	1 031	10 311
TyPs	9 167	445	43	686	488	9853
Taru			66	570	66	570
Moving			14	98	14	98
Tyrkky	1 482	153	184	1 239	337	2 721
Yht.	17 488	1264	672	6 113	1 936	23 601

Hyvinvoinnin edistäminen yhdistyksissä

- Yhdistykset toimivat kunnan kumppanina ja ovat tärkeä osa kunnan hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työtä.
- Yhdistykset järjestävät kuntalaisille mm. kerho- ja vertaistoimintaa, liikuntapalveluja, kulttuuritoimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia ja tukevat näin kunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.
- Paikalliset yhdistykset laativat yhdessä Tyrnävän kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan järjestö rakenne -hankkeen kanssa yhteistyöasiakirjan vuonna 2020, jossa luodaan selkeät pelisäännöt ja ohjeet mm. järjestöavustuksille ja tilojen käytölle.

Hyvinvoinnin edistäminen Tyrnävän seurakunnassa

- Tyrnävän seurakuntaan kuului vuoden 2020 lopussa 5650 jäsentä, eli 85,5 % tyrnäväläisistä oli seurakunnan jäsenenä.
- Tyrnävän seurakunta palvelee seurakuntalaisia koko kunnan alueella. Toimitiloja seurakunnalla on kuntakeskuksen lisäksi Murrossa ja Temmeksellä sekä Kolmikannassa sijaitseva kesäkot.
- Työntekijöitä seurakunnalla oli vuoden lopussa 18 henkilöä.
- Seurakunnan toimintaa suunnataan kaikenikäisille, mutta omassa erityisasemassaan ovat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä johtuen seurakunnan ja kunnan nuoresta ikärakenteesta.
- Diakoniatyöllä seurakunta vastaa ihmisten avuntarpeeseen, olipa kyseessä aineellinen tai henkinen apu.
- Seurakunnan työn ydintä on jumalanpalveluselämä, jonka kautta tuodaan kristillinen sanoma läsnä olevaksi niin arjessa kuin juhlassa, niin ilon kuin surun hetkinä. Tyrnävän seurakunnan työnäkinä on olla avoinna oleva yhteisö, joka kutsuu mukaan ja toisaalta, kun Tyrnävällä jotain tapahtuu, niin seurakunta haluaa olla siellä läsnä.
- Tyrnävän seurakunta haluaa toimia yhteistyössä niin Tyrnävän kunnan kuin kaikkien paikkakunnalla toimivien ihmisten parissa työtä tekevien yhteisöjen kanssa. Seurakunta ei ole vain rakennuksia ja viranhaltijoita, vaan se on kaikkien jäsentensä muodostama yhteisö, jolloin sillä on oma huomattava merkityksensä tyrnäväläisten hyvinvoinnissa.
- Kuluneen vuoden aikana koropandemia haastanut edellisen toimintakauden tapaan kaikkia kunnan toimijoita. Seurakunta on vastannut koronan tuomiin haasteisiin mukauttamalla toimintaa annettujen viranomaisohjeiden mukaisesti, kuitenkin niin, että seurakunnan perustehtävää on voitu toteuttaa poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa erityisen merkityksellistä ihmisille on ollut diakoninen avustustyö sekä kirkollisten toimitusten ja jumalanpalveluselämän toteutuminen.

Hyvinvointia hanketyöstä

- Tyrnävän kunta on mukana Vertaistervarit -hankkeessa vuodet 2020 – 2022. Hankkeen ajatuksena on saada tukea elintapamuutoksen tekemiseen vertaisohjaajien tukemana.
- Lakeuden kasvateista eurooppalaisia: kansainvälistymishanke yhteistyössä Nouseva Rannikkoseutu ry:n kanssa. EU:n Solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoistyöntekijät (2 henkilöä) saapuivat Tyrnävälle syyskuussa 2021.
- Pohjois-Pohjanmaan Digituki -hanke (10/2020 saakka)
- Tyrnävän kunta on mukana ikäihmisten arkietäkuntoutumisen pilotissa, joka on tarkoitettu yli 75-vuotiaille ikäihmisille, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä ja asuvat Lakeuden kunnissa (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Tyrnävä). Tavoitteena on vahvistaa ikäihmisten sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä toimintakykyä arjen tukena ja turvana. Ensimmäinen ohjaus järjestettiin Tyrnävältä käsin 21.9.2021.

Päivätoiminnan ohjaaja: "Eka lähetys tehty. Fiilis on mahtava. Kaikki toimi hyvin. Kahdeksan osallistujaa oli mukana. Yksi osallistuja sanoi että on tosi mukava laulaa kun sanatkin näkyy. Kyllä tämän tyyppisellekin päivätoiminnalle on tilausta."

Hyvinvointia hanketyöstä

Tule mukaan! Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä, syksy 2021- kevät 2022

Tutorit osaksi arkea (Tutor 3)

Tutorit arjessa

Lakeuden Tutorit / Verkostohanke

Erasmus-hanke/Uusi koulu uusille sukupolville

Lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen

Covid-19/esi- ja perusopetus

Kerhotoiminnan kehittäminen 2020-2021

Tasa-arvohanke 21-22 Kuulampi

Tasa-arvohanke 21-22 Temmes

Hyvinvoinnin vahvuudet

- August Sahlstenin lukio
- Kuntalaisten alhainen keski-ikä
- Vahva yhteisöllisyys
- Turvallisuus
- Paikallisen lähiruoan ja tuotteiden käyttäminen julkisessa ruokapalvelussa
- Alhainen työttömyys (normaalioloissa)
- Ainutlaatuiset kulttuuriympäristöt
- Toimiva oppilashuolto ja nuorten tukeminen moniammatillisesti
- Tyrnävällä mielenterveyspalveluja tarvitseva asiakas otetaan vastaan heti.
Toiminta on organisoitu niin, että jonoja ei tule.

Hyvinvoinnin haasteet

- Pitkät välimatkan kylien välillä ja vähäiset julkisen liikenteen yhteydet
- Ammatillisen oppilaitoksen puuttuminen
- Alhaisempi koulutusaste valtakunnallisesti
- Työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen kohtaamattomuuden haasteet
- Yhteisöllisten tilojen puute (esim. aloittavat yritykset)
- Koronan vaikutukset kuntatalouteen
- Nuorten kokema yksinäisyys sekä päihteiden käytön lisääntyminen

Johtopäätökset / toimenpide-ehdotukset

- Koronaepidemian vaikutuksien tasaaminen kaikin mahdollisin toimenpitein
- Katse tulevaisuuden sote-keskuksessa ja hyvinvointialueuudistuksessa
- Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen
- Digitaalisuus palveluissa
- Perheiden ja vanhemmuuden tukeminen
- Lasten hyvinvointi

Tulevaisuuden megatrendien huomioiminen hyte-työssä:

- Mielenterveys ja sen vahvistaminen
- Osallisuus ja sen uudet muodot
- Taloudellinen eriarvoistuminen
- Elinympäristö ja monipaikkaisuus
- Turvallisuus
- Työvoiman saatavuus

Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2022

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen- työryhmä 4 krt/ v
- Koronavaikutusten tasaaminen poikkihallinnollisesti kaikilla toimialoilla
- Työllistymistä edistävissä palveluissa kehitetään uudentyyppisiä palveluja ja tehostetaan palvelumalleja
- Sähköisen perhekeskusmallin kehittäminen, vanhemmuuden ja parisuhteen tukipalvelujen lisääminen
- Perheiden ja vanhemmuuden tukeminen yhteistyössä seurakunnan kanssa
- Kouluruokailun kehittäminen, tukeminen ja arvostuksen lisääminen
- Kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen yhteistyössä Oulu2026-toiminnan kanssa
- Lukeva- ja liikkuva kunta -ohjelmien jatkaminen
- Digitaalisuus: sähköinen omahoitoalusta, sähköinen tilavarausjärjestelmä ja kirjakaapit Temmekselle (2021) sekä Murtoon (2022)
- Kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvointi-indikaattorit

- Koettu fyysinen, psyykkinen ja henkinen terveys eri ikäryhmissä
- Osallisuustyö
- Kyselyt
- Tilaisuudet (hyte-tapahtumiin osallistuvien määrä)
- Teaviisari -tulokset
- Koulupudokkainen määrä
- Nettomuutto kuntaan
- Yritysten määrä (yhteensä ja uudet)
- Työllisyysaste

